



MEHNAT MIGRATSIYASI NATIJASIDA YUZAGA KELAYOTGAN IJTIMOIY STRESS VA UNING OQIBATLARI

Mamadjonova Shahloxon Iqboljon qizi

Farg'ona davlat universiteti Tarix fakulteti Sotsiologiya yo'nalishi 1-kurs magistranti

Zonetel77@gmail.com

+998908444563

Annotatsiya. Mehnat migratsiyasi jamiyatning turli qatlamlariga ijtimoiy, iqtisodiy va psixologik ta'sir ko'rsatadi. Ushbu tadqiqot mehnat migratsiyasi natijasida yuzaga keladigan ijtimoiy stress, uning sabab va oqibatlarini o'rganishga qaratilgan. Maqolada mehnat migratsiyasi jarayonida shaxs va oilalarga tushadigan psixologik bosim, ijtimoiy moslashuv muammolari, shuningdek, jamiyatning migratsiyaga qarshi munosabati tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari mehnat migratsiyasining salbiy va ijobiy tomonlarini aniqlashga, ijtimoiy siyosat va migratsiya strategiyalarini shakllantirishda amaliy tavsiyalar berishga imkon yaratadi.

Kalit so'zlar: mehnat migratsiyasi, ijtimoiy stress, psixologik bosim, ijtimoiy moslashuv, migratsiya oqibatlari, jamiyat, ijtimoiy siyosat.

Annotation. Labor migration exerts social, economic, and psychological influence on various segments of society. This study focuses on examining the social stress arising from labor migration, along with its underlying causes and consequences. The article analyzes the psychological pressure experienced by individuals and families during the migration process, challenges related to social adaptation, and societal attitudes toward migration. The research findings help identify both the positive and negative aspects of labor migration and provide practical recommendations for shaping social policies and migration strategies.

Keywords: labor migration, social stress, psychological pressure, social adaptation, migration consequences, society, social policy.

Kirish

Mamlakatlar o'rtasidagi demografik, iqtisodiy va ijtimoiy tafovutlarning kuchayib borishi mehnat migratsiyasining jadal rivojlanishiga olib kelmoqda. O'zbekiston Respublikasida ham mehnat migratsiyasi jarayonlari keng ko'lamda kechib, bu o'z navbatida jamiyatda turli ko'rinishdagi ijtimoiy stress holatlarining paydo bo'lishiga sabab bo'lmoqda. Migratsiya faqat iqtisodiy omillar bilan emas, balki ijtimoiy-psixologik jarayonlar bilan ham chambarchas bog'liq bo'lib, uning oqibatlari nafaqat migrantning o'zi, balki uning oilasi va jamiyat uchun ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Mehnati migratsiyasining ijtimoiy stressga ta'siri

Mehnati migratsiyasi asosan yosh va mehnatga layoqatli aholining chet elga ketishini anglatadi. Bu jarayon migrantning yangi ijtimoiy muhitga moslashuvi, madaniy farqlar, til



bilmaslik, ish sharoitlari, huquqiy noma'lumlik kabi omillar bilan bog'liq stressni keltirib chiqaradi. Migrantlarda ko'proq kuzatiladigan ijtimoiy stress omillariga quyidagilar kiradi:

- Moslashuv jarayonining murakkabligi
- Oilaviy ajralishlar
- Ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning yetishmasligi
- Yangi mehnat sharoitlariga moslashish
- Psixologik bosim, xavotir va depressiv holatlar

Ijtimoiy stressning oila va jamiyatga ta'siri

Mehnat migratsiyasi nafaqat chet elga ketgan shaxslarga, balki ularning oilalari va farzandlariga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Oila ichidagi munosabatlar o'zgarishi, otalardan birining uzoqda bo'lishi natijasida vujudga keladigan bo'shliq psixologik stressni kuchaytiradi.

Bundan tashqari, mehnat migratsiyasi tufayli jamiyatda quyidagi oqibatlar kuzatiladi:

- Oilaviy ziddiyatlarning ortishi
- Bolalarda tarbiya va psixologik muammolarning kuchayishi
- Mahalliy mehnat bozorida malakali ishchi kuchi yetishmasligi
- Migrantlarning qaytib kelganidan keyin jamiyatga qayta integratsiyalashuvdagi qiyinchiliklar

Ijtimoiy stressni kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar

Ijtimoiy stressning salbiy oqibatlarini yumshatish uchun davlat, jamiyat va nodavlat tashkilotlar tomonidan kompleks yondashuv zarur. Quyidagi yo'nalishlar muhim hisoblanadi:

- Migrantlar uchun psixologik qo'llab-quvvatlash dasturlarini kengaytirish
- Huquqiy savodxonlikni oshirish
- Mehnat migrantlari va ularning oilalari bilan ishlaydigan maxsus markazlar faoliyatini kuchaytirish
- Chet elda ishlayotgan fuqarolarning mehnat sharoitlarini yaxshilashga qaratilgan xalqaro hamkorlikni kengaytirish
- Oilalar bilan ishlashda ijtimoiy xodimlar faoliyatini kuchaytirish

Xulosa

Mehnat migratsiyasi natijasida yuzaga kelayotgan ijtimoiy stress masalasi O'zbekiston jamiyatida dolzarb bo'lib, uni chuqur o'rganish va samarali yechimlar ishlab chiqish davlat siyosati uchun muhim ahamiyatga ega. Migratsiya jarayonining ijtimoiy oqibatlarini yumshatish uchun kompleks yondashuv, samarali psixologik va huquqiy yordam mexanizmlarini rivojlantirish, shuningdek, migrantlar va ularning oilalarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha institutsional tizimni mustahkamlash zarur.



Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. — Toshkent, 2023.
2. “O‘zbekiston Respublikasida aholining bandligi to‘g‘risida”gi Qonun. — O‘RQ–588, 2020-yil 20-oktabr.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Mehnat migratsiyasini tartibga solish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ–5149-son qarori, 2021-yil 11-iyun.
4. To‘xtayev B. “Mehnat migratsiyasi va ijtimoiy jarayonlar”. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2020.
5. Abdullayev A. “Migratsiya psixologiyasi”. — Toshkent: Fan, 2019.
6. Xalqaro Mehnat Tashkiloti materiallari.

